

הדס מרשל ברוך

היחידה האזורית
לאיכות הסביבה
בשרון

- ❖ השבת נוף הילדות
- ❖ תמיכה בטבע המקומי
- ❖ הזמנת בעלי חיים לחצר הגן
- ❖ ללמוד על מעגליות והעונות והטבע
- ❖ עשייה אופטימית

אז מה נעשה בפעילות? נזרע פרחי בר בחצר!

4

באביב נהנה מהפריחה,
ולקראת הקיץ נאסוף את
הזרעים - שיהיו לנו זרעים
לשנה הבאה.

3

נכין שלט שמבקש לא לדרוך
ולא לפגוע בפרחי הבר.
ניתן לצמחים לצמוח אחרי
הגשם ונתבונן איך הם גדלים.
בימים חמים נשקה אותם.

2

נערבב זרעים של פרחי בר
עם קומפוסט.
כל ילדה יקחו חופן ביד,
ונפזר במקום שבחרנו. אפשר
להוסיף משאלה או ברכה.

1

נבחר מקום בחצר, שיש בו
שמש ואדמה.
נהפוך את האדמה כדי
לאוורר אותה, ונוסיף
קומפוסט.

מי פרח / יפרח בגן?

תלתן הארגמן

סביון אביבי

קחוונית מצויה

פרג אגסני

עדעד כחול

ציפורנית

תורמוס ארץ ישראל

בקיה שעירה

עולש מצוי

חרצית מצויה

הצעות לפעילויות

חקר, כיף, פליאה ויצירה סביב גינת פרחי הבר

חוקרי טבע!

בחלקת פרחי הבר כבר היום חיים המון בעלי חיים, צמחים ופיטריות- צאו לחקור אותם!

אפשר להכין תיק חוקר ובכל פעם לחקור בהתאם ל"ציוד" החדש בתיק
❖ זכוכית מגדלת

❖ מגדירים

❖ פנקס חוקר

❖ משקפת

❖ חקר מתחת לסלע/ בתוך האדמה / בתוך הקומפוסטר

לא לשכוח- לחקור וגם לשמור! לא מחזיקים יותר מחיה אחת בכלי ותמיד מחזירים חזרה למקום בו מצאנו את בעל החיים

צלחת פטרי

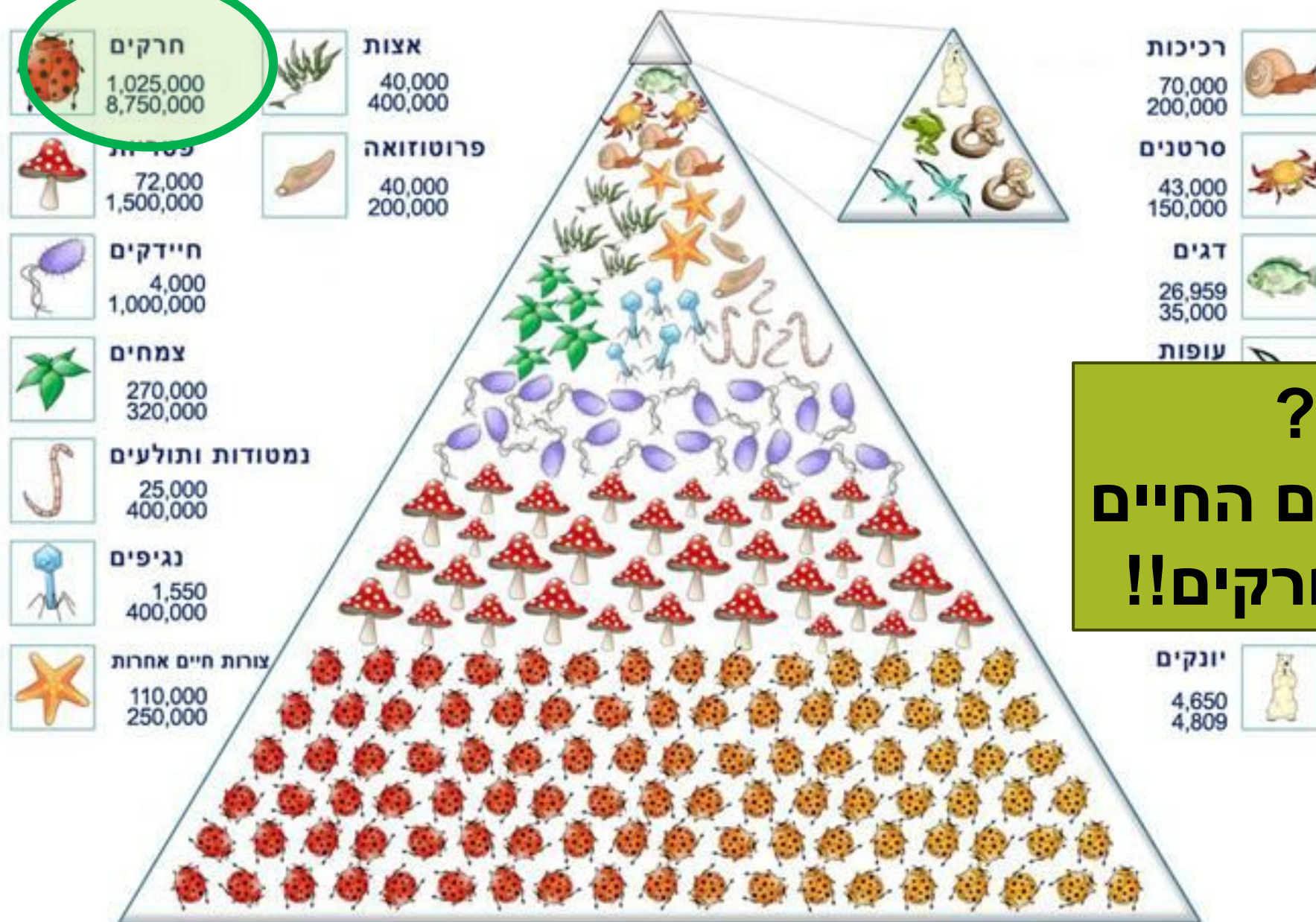

זכוכית מגדלת

מדריכים שונים

המגוון הביולוגי בעולמנו

הידעתם?
כ-60% מהמינים החיים
בעולמנו הם חרקים!!

איזה חרק יבוא לבקר ?

מושית השבע

דבורת הדבש

לבנין הכרוב

זחל זנב סנונית

פשפש אש =
אדמון מצויר

דבורי עץ

פרחית נעמי

דובון קורים

עפרן (חגב)

זחל או תולעת??

לזחלי חרקים 6 רגלים אמיתיות (כמו לכל החרקים)
ונוסף להן רגליים מדומות שעוזרות לנוע

לתולעת אין רגליים כלל

שלשול

דוגמאות למדריכים ומגדירים לפעילות חקר פרחים ובעלי חיים בגינת פרחי הבר

צמח השדה <http://www.wildflowers.co.il/hebrew>

חרקים- עולם קטן בגדול <http://www.insectour.com/>

המרכז לטיפול ציפורי הבר בחצר ובגינה <http://www.yardbirds.org.il>

מדריך טבע ישראלי, נעם קירשנבאום https://www.facebook.com/p/Noam-Kirshenbaum-100009512028071/?locale=he_IL

מדריך מגוון מינים לקטנטנים, היחידה האזורית לאיכות הסביבה בשרון [/https://svivasharon.tik-tak.net](https://svivasharon.tik-tak.net)

קמפוס טבע- מוזיאון הטבע באוניברסיטת תל אביב [/http://campusteva.tau.ac.il](http://campusteva.tau.ac.il)

רמת הנדיב, מדריכי שדה <https://www.ramat-hanadiv.org.il/library/>

היחידה האזורית לאיכות הסביבה בשרון

רעננה • כפר סבא • הוד השרון • חוף השרון • דרום השרון • כוכב יאיר/ צור יגאל

מגדירים ומערכים

תוכניות חינוכיות

היערכות רשויות השרון למשבר האקלים

מידע לציבור

תחומי פעילות

נעלי תפקידים

מדריך גינה מקיימת

מדריך מגוון מינים לקטנטנים

מדריך טיולים בשרון

חוברת חורש מאכל

חוברת מערכים מגוון מינים לקטנטנים

מדריך גינון צמחי בר

מדריך גינון בצמחי בר מקומיים

חברים בקומפוסטר

חקר מאביקים - מהי האבקה?

❖ המאביק מקבל מהפרח מזון (צוף ו/או אבקה), מקום לינה

❖ הפרח מקבל שירותי האבקה- העברת גרגירי אבקה

(זכריים) לפרח נקבי- בכדי ליצור פרי ובו זרעים

למאביקים תפקיד חשוב מאוד בעולמנו-

האבקה

כ-87% מהצמחים בעלי הפרחים בטבע זקוקים
להאבקה על ידי בעלי חיים!

דבורים הן המאביקות היעילות ביותר בטבע
וביקורן בפרחים הכרחי ליצירת פירות וירקות רבים
שאנו אוהבים!

מה רוצה הדבורה? לאסוף צוף ואבקה

מה רוצה הפרח? שתדבק אבקה לשערות החרק

אך דבורת הדבש הינה מין אחד של דבורה... בארץ למעלה מ-1000 מיני של דבורי בר!

חקר הגלגול

❖ חרקים רבים עוברים גלגול מלא- ביצה, זחל, גולם ובוגר

❖ לא רק פרפרים- גם דבורים, חיפושיות, זבובים, נמלים ועוד

❖ אחרים כמו חגבים, גמלי שלמה ועוד עוברים גלגול חסר- ללא גולם

זחל

גולם

בוגר

מושית השבע
פרת משה רבנו

מה אוכלים תושבי הגינה?

מזון	תכולה	מי אוכל?
צוף	מים וסוכרים	פרפרים, דבורים
אבקה	חלבון	דבורים (מכינות ממנו דבש), חיפושיות
מוהל	חומרי המזון של הצמח	פשפשאים
בעלי חיים קטנים	חרקים ופרוקי רגליים	עכבישאים צדים או תווים רשתות, חיפושיות, ציפורים ועוד

טורפים בגינה או- הדברה ביולוגית

מושית השבע
אוכלת כנימות

בז מצוי
אוכל עכברים

קיפוד מצוי
אוכל רכיכות, חרקים ושבלולים

מ.מ.מ!
מצאתי משהו מעניין!!

משחק הרגליים - כמה רגליים יש לי?

8

1

2

4

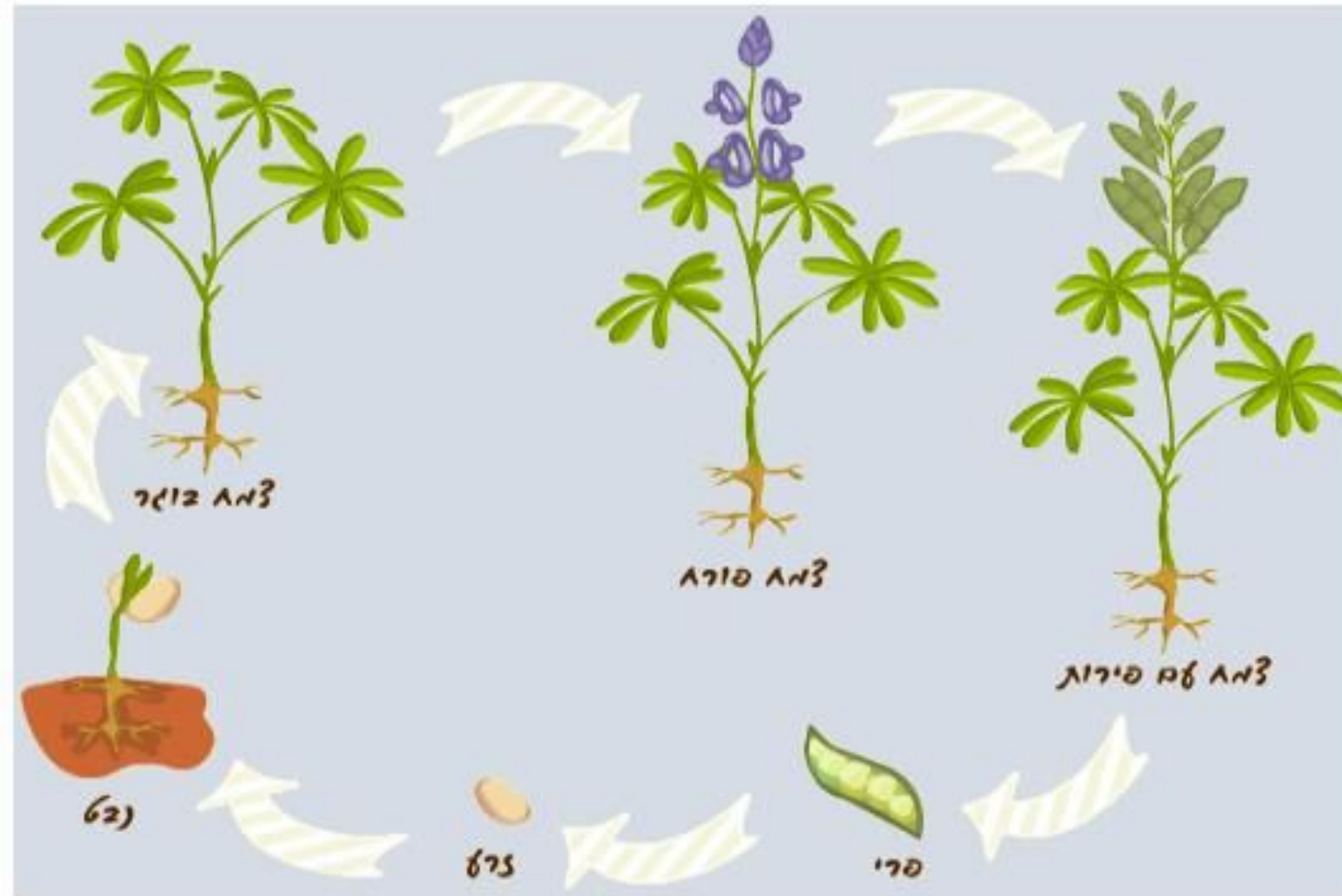

המוווין רגליים

6

מזרע-לפרח-לזרע (מחזור חיי הצמח)

1. זרע באדמה. 2. לאחר הגשם הזרע נובט ומוציא 2 עלים ראשונים (פסיגים) ומתחיל לפתח שורשים. 3. הצמח גדל, השורשים מסתעפים ויוצא גבעול עם עלים.
4. בהמשך מתפתח פרח, שמושך מאביקים באמצעות מראה, ריח, וצוף. 5. לאחר האבקה מתפתחים פירות הנושאים בתוכם זרעים

בנק הזרעים מחדש את עצמו!

בגינת פרחי הבר ניתן לאסוף את הזרעים בסוף השנה,
ולזרוע אותם שוב בשנה הבאה

לסיכום, רשימת פעילויות חוץ

❖ חוקרי טבע- מי בא לגינה?

❖ "שיום הפרחים" – איך קוראים לכל פרח ולמה?

❖ חקר מאביקים- מחקר והמחשה

❖ גלגול מלא- ביצה, זחל, גולם, פרפר

❖ כמה רגליים יש לי?

❖ מ.מ.מ !

❖ חשבון בגינה- מדידת גובה הצמחים וקצב הגדילה

❖ איסוף זרעים

ויש עוד המון המון אפשרויות.....

תודה!

